

PRESISE, USYNLIGE SKJØTER

Du har satt deg til rette i sofaen, men sofabordet er altfor langt borte når du skal ha en kaffetår eller en neve peanøtter.

Løs problemet ved å bygge et bord til arm-lenet – og gjør det elegant med sterke, usynlige treskjøter.

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD

Bordet er en enkel konstruksjon, og når du har kontroll på lamellfreseren, er resten en smal sak.

LETT VANSKELIG

TIDSFORBRUK

En ettermiddags arbeid.

PRIS

Let etter billige stavlimte benkeplater. Du finner fint en stavlimt eikeplate for under tusenappen.

MATERIALER

- 27 mm stavlimt benkeplate (lengde og breddemål avhenger av sofaen din)
- Lamellplugger
- Treolje
- Trelim

SPESIALVERKTØY

- Lamellfreser

Alle delene er satt sammen med lameller. Målene skal tilpasses sofaen din og ønskene du har. Hvis du for eksempel ønsker bladhyllen (D) større, tilpasser du bare.

Tilskjæring

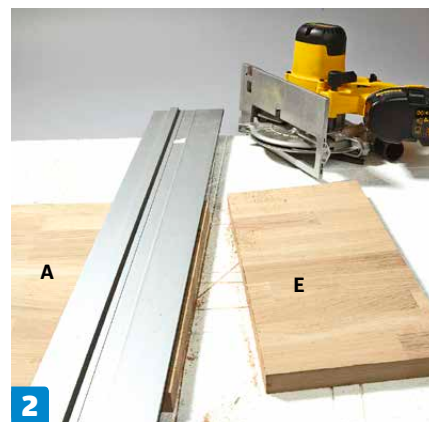
Kjøp en treplate, og skjær til delene til bordet med en sirkelsag eller en dykksag med føringsskinne. Du justerer selv målene på bordet, slik at det passer til sofaen din.

Sett eventuelt små merker på de forskjellige delene til bordet. Da blir det enklere å holde styr på hvilke deler som skal sitte hvor.

Vi har valgt å bygge bordet vårt i eik, men en hvilken som helst tresort kan brukes, for eksempel bok eller furu.

1 **Mål bredden på armlenet til sofaen.** Du kan selv justere hvor mye plass det skal være på bordet ved å lage det bredere.

2 **Skjær ut platene i de valgte målene.** Dykksag og føringsskinne gir nøyaktige og flotte snitt i treet, men en sirkelsag langs et rett anlegg kan også fint brukes.

3 **Slip kantene grundig.** Kantene på platene slipes glatte med slipepapir i korn 80 eller korn 120 på en slipekloss.

4 **Merk opp hvor platene skal sammenføres.** Legg platene tett sammen, slik at du er sikker på at skjotene kommer til å passe. Vi setter bordet sammen med lamellplugger, og bruker tre lameller til hver skjot; en i hver side og en i midten.

LAMELLFRESEREN ER ENKEL Å BRUKE

■ Kjært barn har mange navn, og lameller kalles da også både "kjeks", "flatplugg" og til og med "fisk". Lamellene, og lamellfreseren er ganske enkle å bruke, men det er likevel et par ting du skal vite før du setter i gang.

På de fleste lamellfresere justerer du fresedybden til én av tre størrelser lameller: P0, P10 og P20. P0 er til materialtykkelse mellom 9 og 12 mm, P10 er mellom 13 og 15 mm, og P20 er til materialer tykkere enn 15 mm. Lamellene er 4 mm tykke, og når de suger til seg fukt, for eksempel fukt fra trelim, vil de utvide seg 25 prosent, noe som styrker sammenføyningene. Prisen på lamellfreser har falt de siste årene, og en basisfreser kan du få kjøpt fra cirka 800 kroner. Les mer om lamellfreseren på side 62.

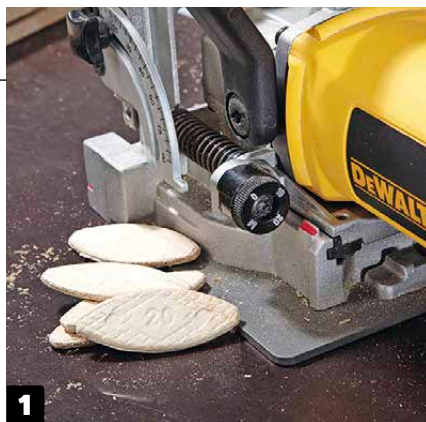
Et lite, skarpt blad dyttes frem fra maskinen og freser et spor i ønsket dybde.

Fresing

Nå kommer det morsomme! Når emnene er saget til, skal vi nemlig i gang med lamellfreseren. For de fleste er lamellfreseren kanskje litt eksotisk, men maskinen er enkel å bruke.

Hvis du ikke er fortrolig med maskinen, kan du øve deg på noen restematerialer før du starter for alvor.

Det er viktig at underlaget er stabilt og helt plant når du freser ut til lamellpluggene. Utfresingene må nemlig være millimeterpresise.

1 Juster lamellfreseren. Hullene skal passe til de lamellene du bruker til skjøtene. Juster fresedybden og bredden på maskinen.

2 Hold lamellfreseren tett mot kanten. På alle de platene du skal sette sammen, holder du freseren mot kantene og markeringene. Da vet du at ting vil passe sammen.

3 Alle plater freses. Fortsett med å frese ut til lameller på samme måte på resten av emnene. Lag en utfresing i hver side og en i midten på emnet.

4 Bruk en hjelpeplate til å styre freseren midt på platen. Bruk en platebit i riktig tykkelse til å lage utfresingene midt på selve bordplaten.

ALTERNATIVET: RUNDE PLUGGER

■ Hvis du ikke har en lamellfreser, og du heller ikke vil kjøpe deg en, kan du i stedet bruke vanlige treplugger. Det er en god måte å lage sterke skjøter på, men det er ikke nødvendigvis enklere enn å bruke lamellfreseren. Det er nemlig overraskende vanskelig å bore hullene helt rette. Og hvis de ikke er rette, blir ikke sammenføyningene pene. Det finnes heldigvis et enkelt verktøy, som kan hjelpe deg med å bore rette hull: en borejigg, som koster fra et par hundrelapper. For å bore hullet enda mer presist, kan du bruke et dybdestopp.

Et dybdestopp sikrer jevn dybde.

Med borejiggen er du sikker på at hullene blir rette.

Sammenføyning og oljing

Nå er vi ferdige med lamellfreseren, og vi mangler bare å sette sammen og olje bordet før det kan tas i bruk.

De forskjellige delene av bordet tørkes rene for støv før de limes og settes under hardt press med skrutvinger. Etterpå behandles bordet med en egnet treolje.

Det kan være nødvendig å olje, mellomslipe og olje en gang til, hvis bordet ikke er mettet.

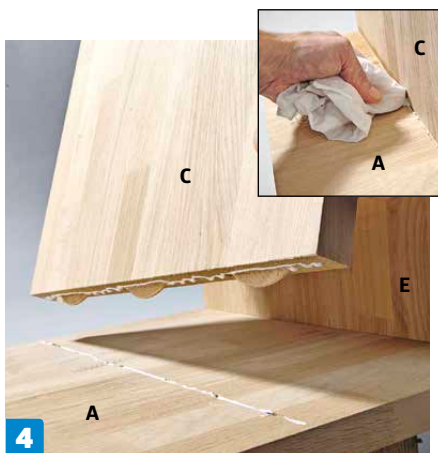
1 Slip alle utfresinger helt plane. Bruk for eksempel en eksentersliper med korn 150-slipepapir. Sørg for at alt støvet er fjernet før du limer.

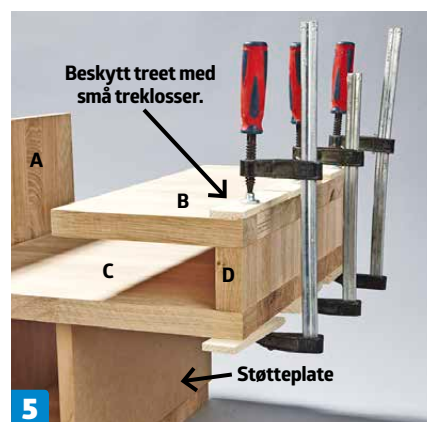
2 Utfresingene limes. Rens alle utfresinger grundig for støv og sagflis. Legg vanlig hvitt trelim i hullene.

3 Utfresingene fylles med lameller. Legg også lim på kantene, der elementene skal limes sammen. Lamellene presses ned i limet. De vil utvide seg cirka 25 prosent når de trekker til seg fukt fra limet.

4 Bordet settes sammen. Det er lameller i alle utfresinger, og vi er klare til å sette sammen bordet. Tørk av overskytende lim med papir eller en klut.

5 Bladhyllen monteres. Bruk rikelig med skrutvinger til å holde konstruksjonen på plass mens limet tørker. Hold hyllen oppe med en støtteplate mens limet tørker.

6 Bordet oljes. Overskytende olje tørkes av med en klut. La treet tørke i 8-10 timer. Mellomslip, og legg eventuelt på enda et strøk med olje.

